

Norske stiftelsers verdibidrag

*Lansering av rapport,
11. mai 2023*

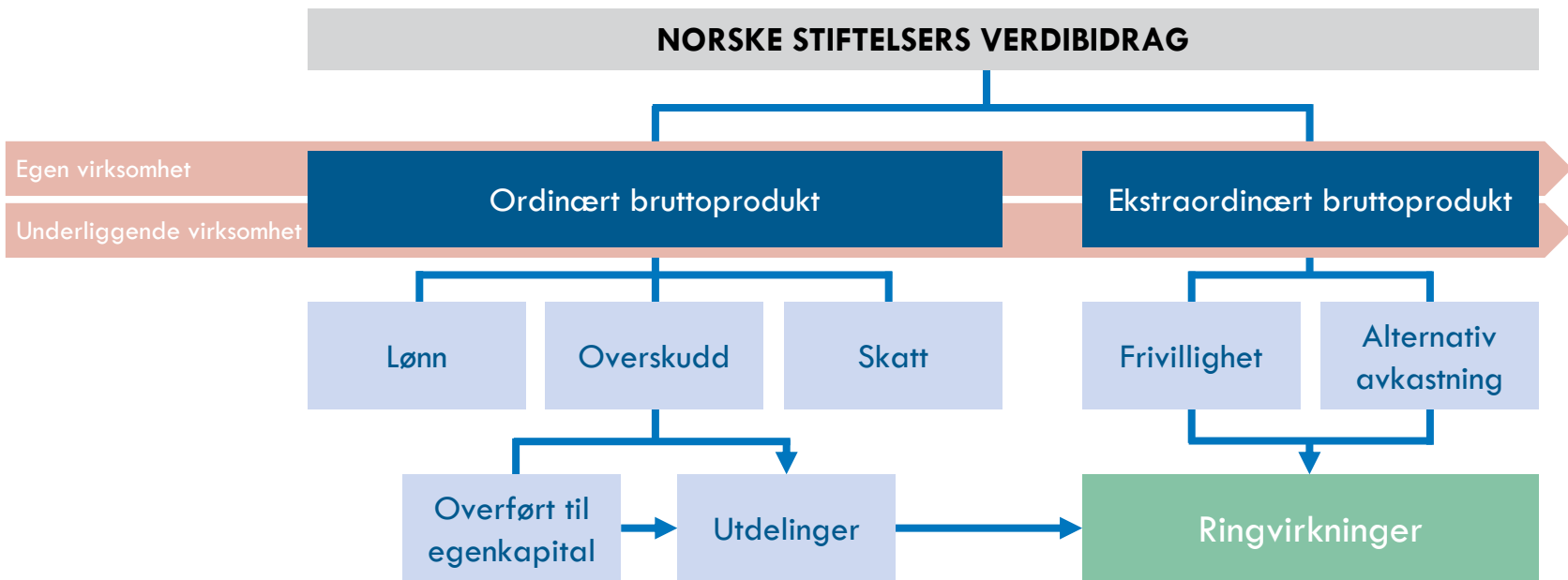
oslo**economics**

Hva er verdiskaping?

Hva er verdiskaping?

Ordinært bruttoprodukt

LØNN

- › Lønn er en del av verdiskapingen, fordi arbeidsinnsats er med på å øke verdien av innsatsfaktorene i virksomheten.
- › Ofte blir dette omtalt som verdien av sysselsetting.

OVERSKUDD

- › Overskudd som skapes i stiftelser, kan ikke tas ut som utbytte til eierne, som er vanlig i andre selskapsformer.
- › Overskuddet må derfor enten **deles ut til stiftelsens formål** eller **overføres til stiftelsenes egenkapital** for å bidra til å oppfylle stiftelsens formål på et senere tidspunkt.

SKATT

- › Som oftest blir lønn og overskudd skattlagt. Dermed går en del av verdiskapingen i stiftelsene til staten i form av skatt.
- › Dette omfatter skatt på arbeidskraft (arbeidsgiveravgift) og skatt på overskudd.

Ekstraordinært bruttoprodukt

FRIVILLIGHET

- › Frivillighet er en form for verdiskaping som ikke inngår i stiftelsenes regnskap, men som likevel utgjør en viktig komponent i stiftelsenes verdibidrag
- › At enkeltpersoner gir avkall på lønn for å jobbe for et bestemt formål betyr altså ikke at arbeidet er uten verdi

ALTERNATIV AVKASTNING

- › Stiftelser kan velge å gi avkall på deler av sin avkastning for å oppnå formålet sitt
- › Vi undersøker om det er forskjeller i avkastning på sysselsatt kapital mellom stiftelser og kommersielle selskap

Ringvirkninger

FRIVILLIGHET UTENFOR STIFTELSENE

- › Stiftelser kan bidra til å skape frivillighet utenfor stiftelsen gjennom utdelinger
- › For å si noe om samlede ringvirkninger fra stiftelsers aktivitet, ser vi nærmere på verdien av frivillig arbeid som delvis skjer som følge av utdelinger og engasjement fra stiftelsene

CASEANALYSER

Caseanalyser av utvalgte stiftelser for å belyse hvordan de kan skape ulike former for ringvirkninger

- › Stiftelsen Norsk Folkemuseum
- › Sparebankstiftelsen DNB
- › Stiftelsen Domkirkeboligene
- › Stiftelsen BUA
- › Stiftelsen DAM
- › Stine Sofies Stiftelse
- › Stiftelsen Fontenehuset

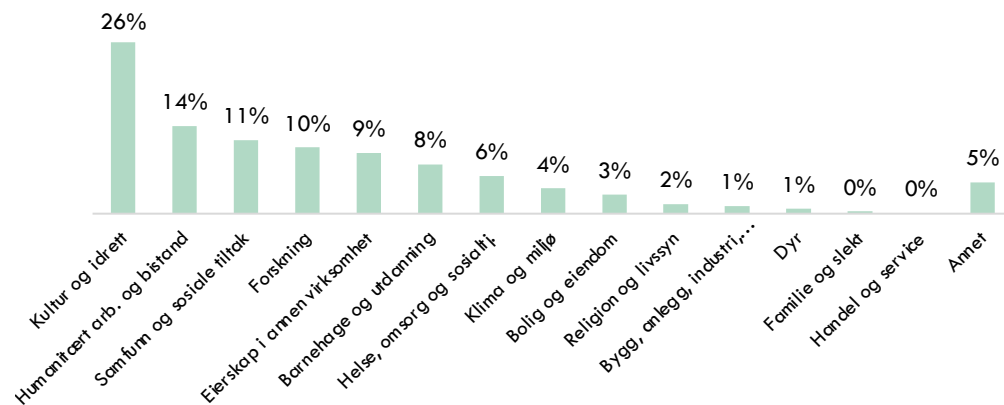
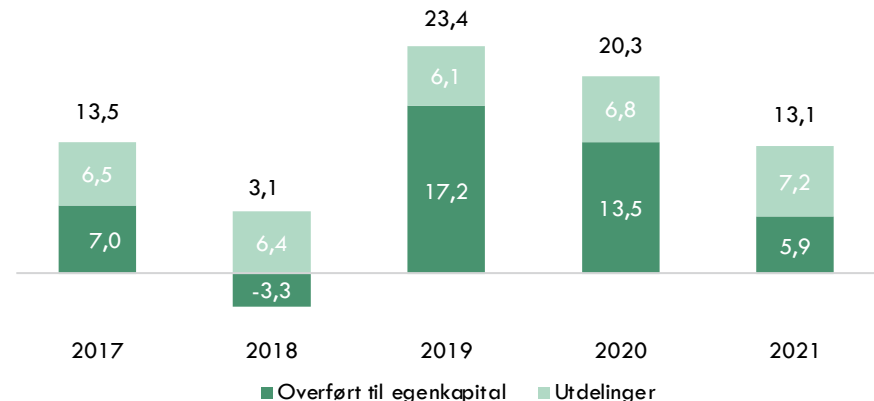

Ordinært bruttoprodukt

Overskudd

- Fordi stiftelser ikke kan dele ut utbytte til eiere, vil overskudd som ikke blir delt ut til stiftelsens formål fremkomme i stiftelsenes balanseregnskap
- Vi finner overskudd som er overført til egenkapital ved å se på endring i egenkapital fra foregående år
- Videre finner vi overskudd som deles ut til stiftelsens formål, ved å se på samlede utdelinger stiftelsene har rapportert til Stiftelsestilsynet, i temaundersøkelsen fra 2020
- Gjennomsnittlig verdiskaping fra overskudd siste tre år er ca. 19 milliarder kroner

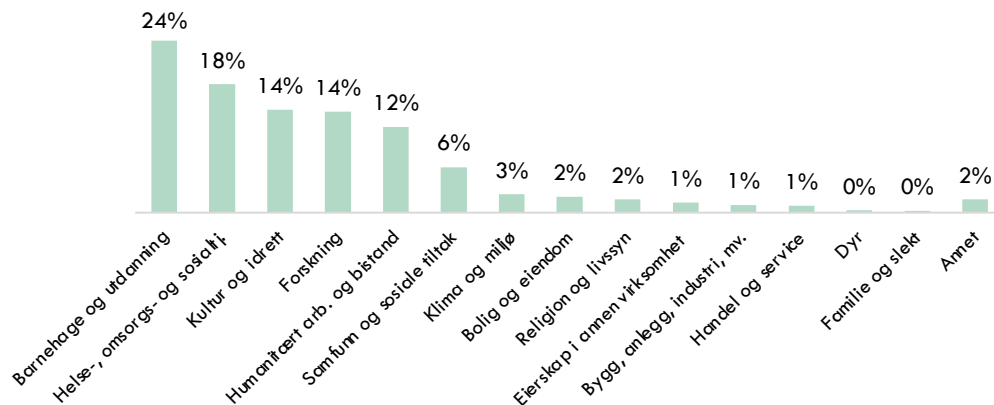
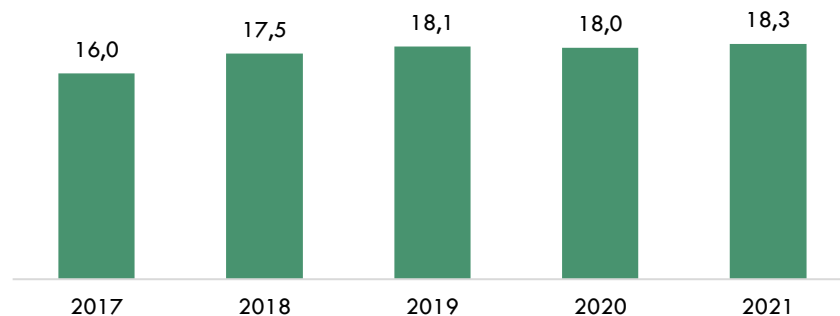
Samlet verdiskaping fra overskudd, tall i milliarder kroner

Lønn

- De direkte lønnskostnadene til en virksomhet betegner virksomhetens verdiskaping knyttet til sysselsetting
- For å finne direkte lønnskostnader som andel av totale lønnskostnader, tar vi utgangspunkt i fordelingen for direkte lønnskostnader i henhold til SSB sine gjennomsnittlige arbeidskraftkostnader per årsverk
- Samlet verdiskaping fra sysselsetting i stiftelser utgjør rundt 18 milliarder kroner årlig
- Gitt medianlønn i privat sektor tilsvarer dette rundt 34 000 årsverk

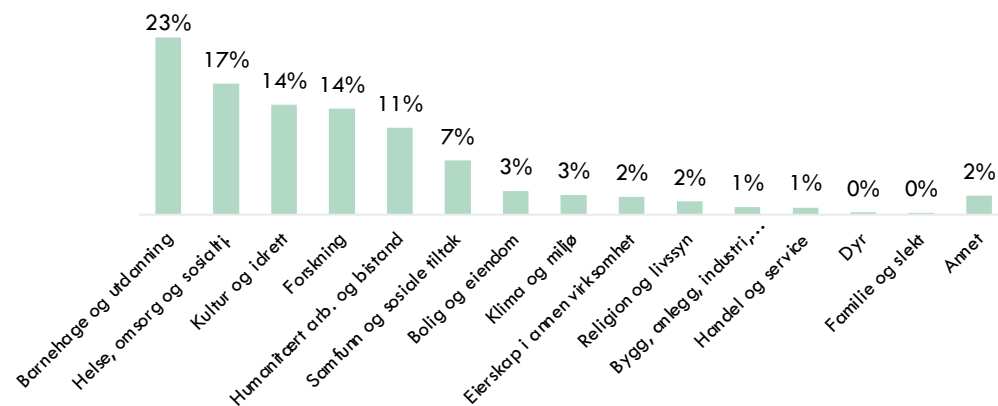
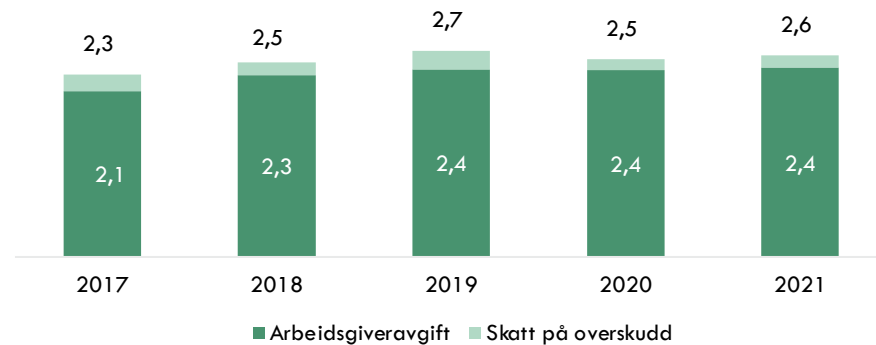
Samlet verdiskaping fra lønn, tall i milliarder kroner

Skatt

- Skatteinntektene til det offentlige fra arbeidsgiveravgift og skatt på overskudd, er en del av stiftelsenes verdibidrag
- Arbeidsgiveravgift er et prosentpåslag på de direkte lønnskostnadene, og varierer avhengig av hvilken kommune stiftelsen holder til i. Vi legger til grunn gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift i henhold til SSBs arbeidskraftkostnader (~13,3 prosent)
- De fleste stiftelser (som ikke har erverv til formål) er i utgangspunktet fritatt for skatt på overskudd. Dette utgjør derfor kun en liten andel av stiftelsenes skattekostnad
- Samlet verdiskaping fra skatt i stiftelsene ligger rundt 2,5 milliarder kroner årlig

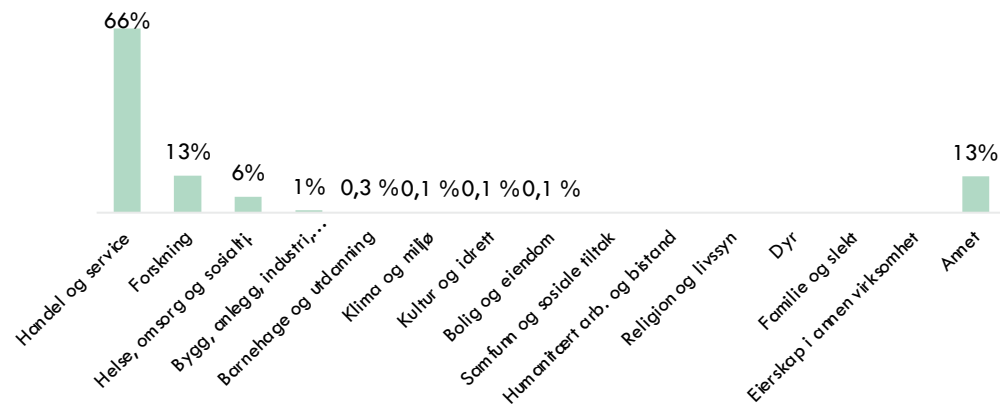
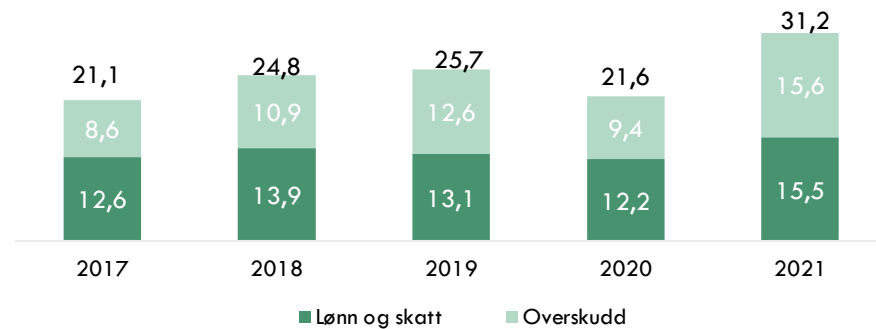
Samlet verdiskaping fra skatt, tall i milliarder kroner

Ordinært bruttoprodukt i selskap som eies av stiftelser

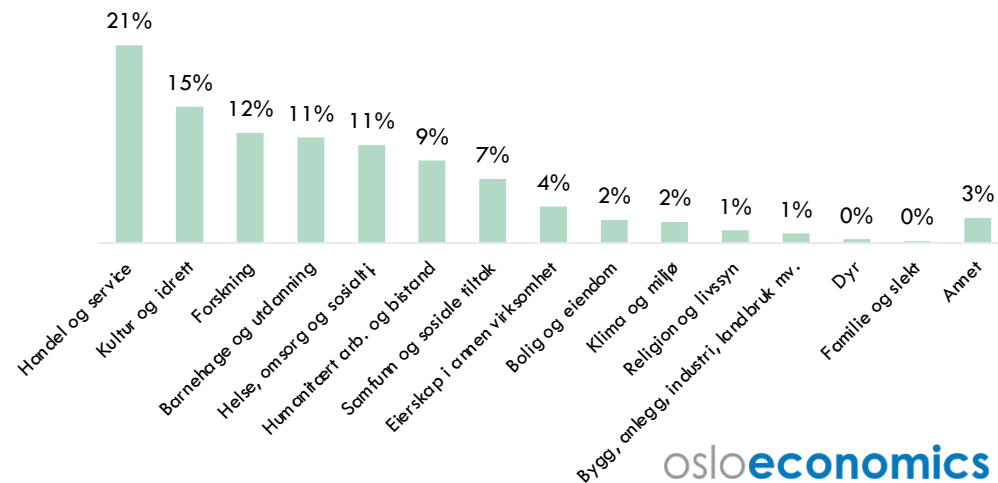
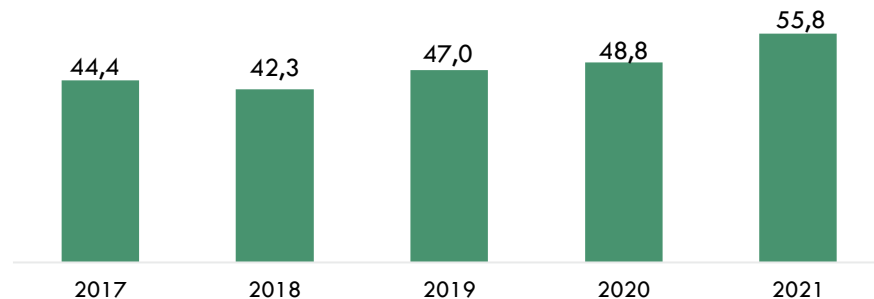
- En del av stiftelsene realiserer sitt formål gjennom eierskap i andre selskap. For denne typer stiftelser vil en del av verdiskapingen oppstå i selskap stiftelsen eier.
 - Vi identifiserer 300 unike selskap som eies av til sammen 223 stiftelser. Dette inkluderer flere store selskap som Olav Thon Gruppen og Gjensidige Forsikring.
- For å redusere risiko for eventuell dobbelttelling, legger vi til grunn at det kun er verdiskaping knyttet til sysselsetting (lønn) og skatt i selskap som eies av stiftelser, som kan legges til verdiskapingen til stiftelser
- Vi finner at samlet verdiskaping i selskap som eies av stiftelser, og som kan summeres med verdiskapingen til stiftelsene, utgjør rundt 15,5 milliarder kroner i 2021

Verdiskaping i selskap som eies av stiftelser, tall i milliarder kroner

Samlet ordinært bruttoprodukt i stiftelser og selskap som eies av stiftelser

Samlet ordinært bruttoprodukt, tall i milliarder kroner

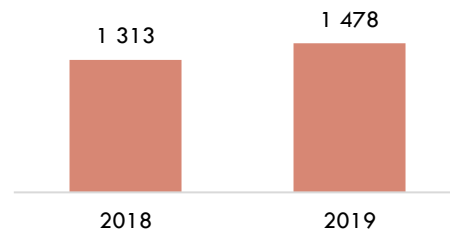

Ekstraordinært bruttoprodukt

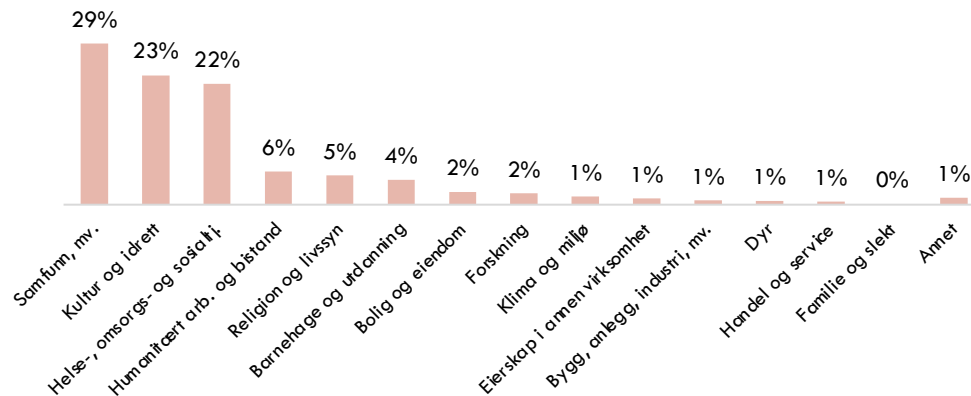
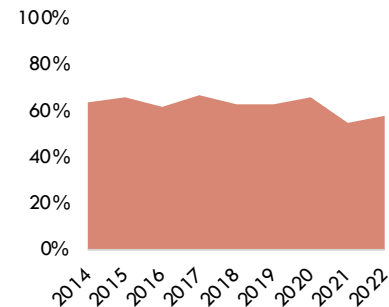
Frivillig arbeid i stiftelser

- Vi benytter lønnskostnadsekvivalenter i henhold til SSBs satellittregnskap for frivillige og ideelle organisasjoner til å beregne verdien av frivillig arbeid i stiftelsene, basert på selvrapporterte frivillige timeverk
- Til sammen rapporterer stiftelsene at det utføres rundt 2 200 frivillige årsverk årlig (2018 og 2019).
- Dette tilsvarer rundt 1,4 milliarder kroner i verdiskaping årlig

Verdiskaping fra frivillig arbeid i stiftelser, tall i millioner kroner

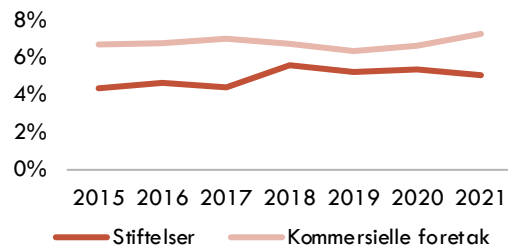
Andel av befolkningen som har gjort frivillig arbeid

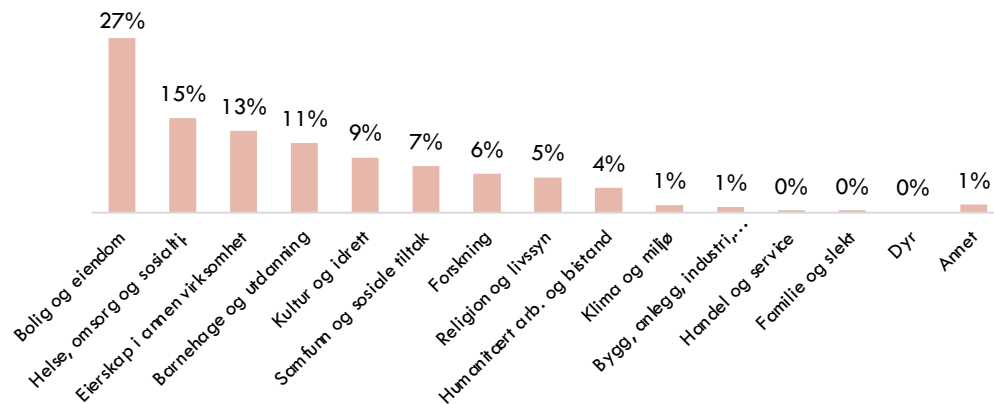
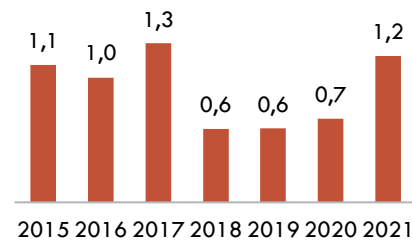
Alternativ avkastning

- For å undersøke om det finnes noen merverdi knyttet til stiftelsesformen, sammenligner vi avkastning på sysselsatt kapital i stiftelser og i kommersielle foretak (AS og ASA)
 - Målt som $\frac{\text{Driftsresultat}}{\text{Anleggsmidler}}$
- Vi finner at stiftelser i gjennomsnitt oppnår noe lavere avkastning på sysselsatt kapital enn kommersielle foretak (~ 2 pp. i 2021)
- Dette kan være en indikasjon på at det er en merverdi ved stiftelsenes drift som ikke identifiseres ved analyser av stiftelsenes regnskap
- Vi estimerer denne alternative avkastningen til 1,2 milliarder kroner i 2021

Gjennomsnittlig avkastning på sysselsatt kapital, stiftelser og kommersielle foretak

Beregnet alternativ avkastning, tall i milliarder kroner

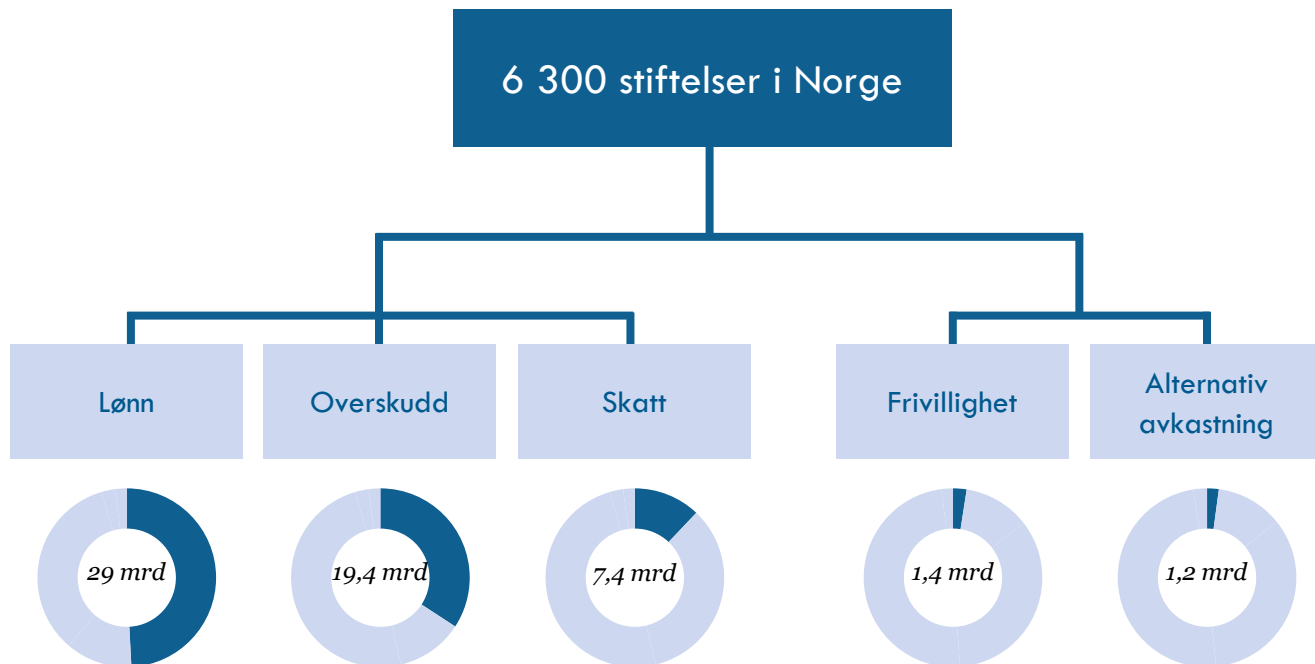

Samlet verdiskaping i norske stiftelser

Norske stiftelsers verdibidrag

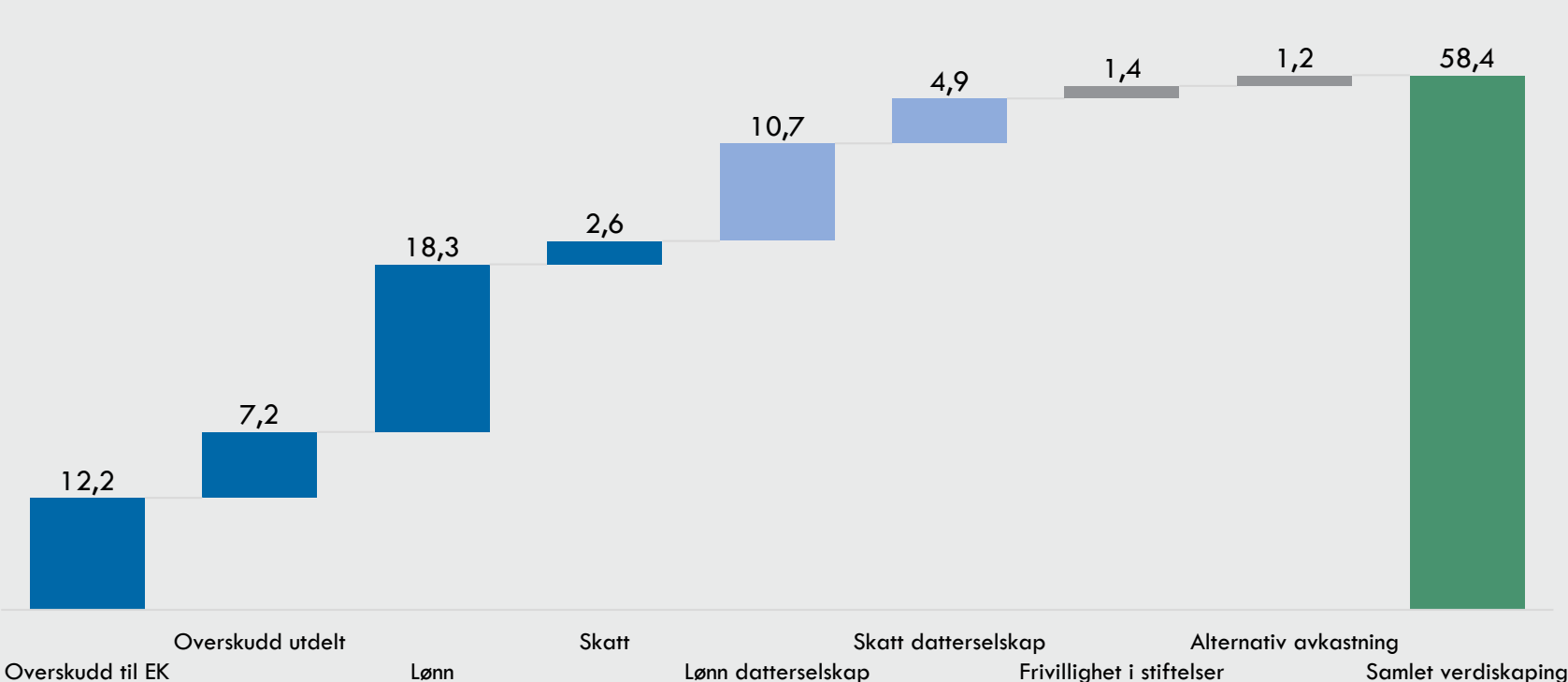
Samlet årlig verdiskaping i stiftelser og selskap som eies av stiftelser utgjør **58,4 milliarder kroner**.

58,4 milliarder kroner er et betydelig bidrag til norsk verdiskaping. Dette tilsvarer **1,4 prosent av Norges BNP** i 2021 og er like mye som bevilget til høyere utdanning og forskning i Statsbudsjettet 2023.

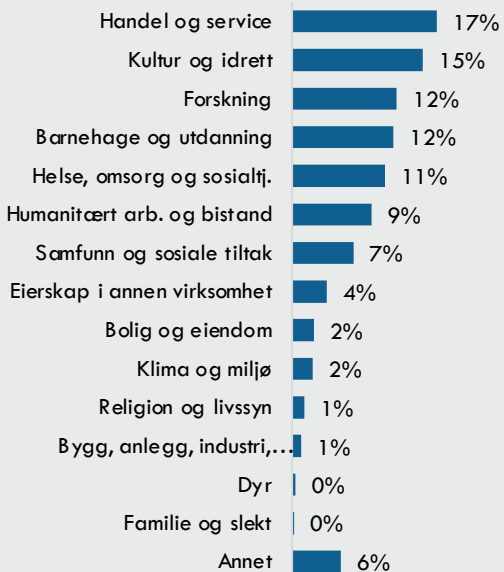
Gitt en medianlønn på 537 500 kroner i privat sektor i 2021, tilsvarer lønninger på 29 mrd. kroner rundt **53 800 årsverk**. Stiftelser bidrar dermed i snitt til å sysselsette nesten **2 prosent** av Norges samlede arbeidsstyrke.

Samlet verdiskaping i norske stiftelser

Samlet verdiskaping i norske stiftelser

Samlet verdiskaping i stiftelser og selskap som eies av stiftelser per sektor

Samlet verdiskaping i stiftelser per sektor

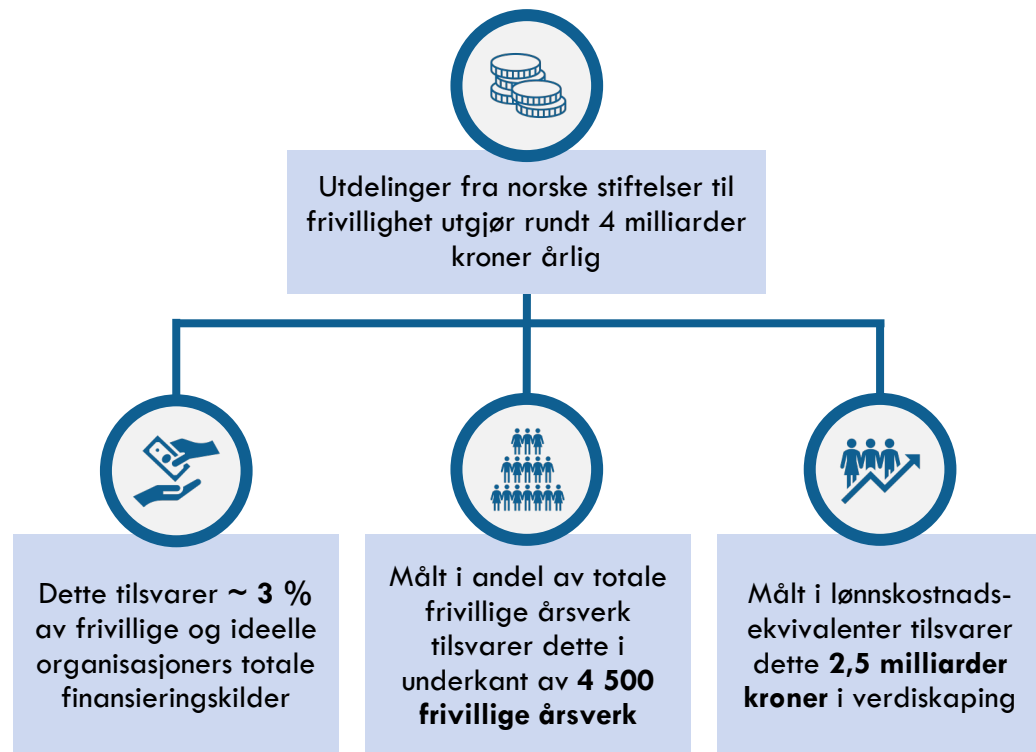

Ringvirkninger

Beregnet verdi av frivillige årsverk utenfor stiftelsene

- Vi tar utgangspunkt i SSBs satellitt-regnskap for ideelle og frivillige organisasjoner, og estimerer hvor stor andel av denne frivilligheten som kan antas delvis utløst gjennom utbetalinger fra stiftelser
- Undersøker altså verdien av frivillighet som kan knyttes til utdelinger fra stiftelser
- Vi antar at utdelinger fra norske stiftelser til følgende kategorier er i hovedsak er utdelinger til frivillighet:
 - Samfunn, utvikling og sosiale tiltak
 - Humanitært arbeid og bistand
 - Kultur og idrett
 - Klima og miljø

Caseanalyser

- Stiftelsers bidrag til samfunnet kan være mer enn størrelsene basert på regnskapsdata
- For å få et mer helhetlig bilde av verdiskapingen i norske stiftelser, har vi gjennomført caseanalyser av et utvalg stiftelser:
 - Stiftelsen Norsk Folkemuseum
 - Sparebankstiftelsen DNB
 - Stiftelsen Domkirkeboligene
 - Stiftelsen BUA
 - Stiftelsen DAM
 - Stine Sofies Stiftelse
 - Stiftelsen Fontenehuset Oslo Sentrum

EKSEMPLER PÅ RINGVIRKNINGER IDENTIFISERT I CASEANALYSENE

Økt aktivitet blant
befolkningen og bedre
folkehelse

Økt bærekraft

Reduserte økonomiske
forskjeller

Nøkkelfunn

Nøkkelfunn om stiftelsers verdibidrag

STIFTELSE REPRERENTERER EN STOR DEL AV DEN ORDINÆRE VERDISKAPINGEN I NORGE

Trolig en mye valgt organisasjonsform på grunn av fordelene som følger

UTDELINGER FRA STIFTELSE HAR EN STABIL UTVIKLING OG VOKSER

Samlet egenkapital i stiftelsene vokser også

VESENTLIG BIDRAG FRA INDIREKTE MÅLBAR VERDISKAPING

Ekstraordinært bruttoprodukt utgjør enn 2 milliarder kroner årlig

INNENFOR KULTUR OG IDRETT BIDRAR STIFTELSE MED VESENTLIGE VERDIER

Rundt 8,6 milliarder kroner årlig

STIFTELSE BIDRAR TIL EN DEL IKKE-MÅLBAR VERDISKAPING GJENNOM RINGVIRKNINGER

For eksempel økt aktivitet i befolkningen og bedre folkehelse

oslo**economics**

www.osloeconomics.no